

ئىبراهيم ئەحمەد

1914 - 1964

لە سەرەتای سالانی هەشتادا ئیمە کۆمەڵی نووسەر بووین دژی هەلۆه‌شان‌دنه‌وه‌ی به‌کێتی نووسەرانی کورد و هەستاینه‌وه. هەندێ له‌وانه‌ی به‌دهم خواسته‌که‌ی به‌عسه‌وه چوو بوون، ئیمه‌یان ناو نابوو: به‌ره‌ی ره‌فزی ساخته. ره‌ئووف عوسمان سەر به‌و به‌ره‌یه‌ی ئیمه‌ بوو.

پیشتر ره‌ئووف عوسمان ره‌خنه‌یه‌کی «شۆرشگیرانه‌ی» له‌ شیعریکی ئه‌نوه‌ر قادر محمه‌د گرتبوو، شاعیری ره‌خنه‌ی گیراو، له‌ وه‌لامدا نووسیبووی: ئهم ره‌خنه‌گره‌ هێشتا له‌ ژيانیدا سه‌د مه‌تر له‌ وه‌زیفه‌که‌ی دوور نه‌که‌وتۆته‌وه. به‌وه‌ی <١٠٠> هه‌که‌ی به‌ ژماره‌ و مه‌تره‌که‌ی به‌ «م» نووسیوو، سه‌د مه‌تره‌که‌م: <١٠٠م> وه‌ک قولانجی ده‌هاته‌ به‌ر چاو.

که‌ ئىبراهيم ئەحمەد له‌ هه‌شتی ئه‌پرێلی ئەمسالدا کۆچی دوا‌یی کرد، ئیدی ره‌ئووف عوسمان به‌ تیغی و غه‌زه‌ته، به‌ کوردی و عه‌ره‌بی، ئه‌وه‌نده‌ی زێده‌رۆیی له‌ ماستاو ساردکردنه‌وه‌دا کرد، سه‌د مه‌تره‌که‌ و ره‌فزی ساخته‌که‌م بیر که‌وتنه‌وه. جێی سه‌رنجه‌ چونکه‌ تازه‌کی فیری ئه‌و هونه‌ره‌ بووه، به‌سه‌ر رۆله‌که‌یدا نه‌ک هه‌ر زال نییه، به‌لکه‌ له‌ کاتێکدا که‌ سه‌رقالی شین و شه‌پۆره، بینه‌ر یان خویته‌ری سه‌ربه‌قور دیتیتته‌ پتکه‌نین.

ره‌ئووف عوسمان ئه‌وه‌نده‌ شۆرشگیر بوو، له‌ ژيانیدا تا‌قه‌ جارێک به‌ شوره‌وی نه‌گوت: به‌کێتی سو‌قیه‌ت، لای ئه‌و هه‌ر رووسیا بوو. دانی به‌و ولاته‌ زه‌به‌لاحه‌دا نه‌دنا، که‌چی به‌شیک له‌ ناوچه‌ی سو‌رانی، له‌ پیناوی ده‌سته‌که‌وتیکی گجکه‌ی وه‌ک سه‌رۆکایه‌تی «بنکه‌ی گه‌لاویژ»دا، پێ «ده‌وله‌ت»یکی زله‌پزه! به‌ چاوپۆشین له‌وه‌ی چاوپۆشیکردن له‌ له‌تکردنی باشووری کوردستان، ئاو به‌ ئاشی داگیرکه‌راندا کردنه.

ئایا مه‌حوی شاعیریکی وه‌هه‌بیه، یان که‌سبێ؟ بریا ره‌ئووف عوسمان له‌ بری شیوه‌نی ساخته، قوولتر و دوورتر به‌ دوا‌ی وه‌لامی ئه‌و پرسیاره‌ ستراتیژییه‌دا ده‌گه‌را.

له‌ دلسۆزیمه‌وه‌ بۆ ماندوو‌بوون، به‌خشین و خه‌باتی هه‌مه‌ لایه‌نه‌ی ئىبراهيم ئەحمەد، ده‌لیم: بریا له‌ ١٩٦٤ دا کۆچی دوا‌یی کردبا! تا ئه‌و وه‌خته‌ ژيانی له‌ هه‌موو بواریکدا هه‌ر هه‌لکشان بوو، له‌وه‌ به‌ دوا‌وه‌ ئه‌م نسکۆ ده‌یدایه‌ ده‌ست ئه‌و کلان.

به‌وه‌ی به‌کێتی ئىبراهيم ئەحمەدی له‌ ئێران‌ه‌وه‌ بۆ سلێمانی برده‌وه‌ و به‌ زۆره‌ملی،

رژیمی به‌غدا ئاسا، مندالانی له‌بەر ئه‌و بارانه‌ی بۆ پیشوازیی کردن له‌ تهرمه‌که‌ی
چهندین سه‌عات راگرت، سووکایه‌تی به‌ خه‌باتی باوکی گیانیی خۆی کرد.
یه‌کیتی له‌ سه‌ر ئاستی جیهان هه‌لمه‌تیکی فراوانی به‌رپه‌وه‌ برد، تا زۆرتین
پرسه‌نامه، کۆ بکاته‌وه. ئه‌وی ده‌نکه‌ جۆیه‌کی مائی پاشای خواردبوو، پێوه‌ندیان
پێوه‌ کرد و داوای ناردنه‌وه‌ی پرسه‌نامه‌یان لێ کرد. جیی داخه‌ یه‌که‌مین
پرسه‌نامه‌ وه‌زیری ئیتیلعاتی ئێران ناردی. قولایی دوو پرسه‌نامه‌ی دیکه‌یش که
له‌ هه‌مان شاری سویده‌وه‌ به‌ رێ کرابوون، له‌ گه‌رووی ماسیی سه‌رنجم گیر بوو،
یه‌کیکیان له‌ سلێمانی قه‌سابه‌وه‌ و ئه‌وی دیکه‌یان له‌ ره‌فیق سابیره‌وه‌ بوو.
یه‌که‌میان له‌ راستگۆییه‌وه‌ سه‌رچاوه‌ی گرتبوو، دووه‌میشیان له‌ ناو جه‌رگه‌ی
پریاییه‌وه‌ هه‌لقولابوو.

2000. 05. 26